

РИТОРИЧНІ ТА МУЛЬТИМОДАЛЬНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ ПРЕЗЕНТАЦІЇ В СИСТЕМІ СУЧАСНОГО УКРАЇНСЬКОГО ПУБЛІЧНОГО МОВЛЕННЯ

Мунтян Олександр Олександрович

к. філол. н., доцент

Кафедра філології та перекладу

Київський національний університет технологій та дизайну

Україна

У сучасному динамічному інформаційному суспільстві презентація стала одним із найпоширеніших і найвпливовіших різновидів публічного мовлення. Вона органічно поєднує класичні риторичні традиції з сучасними цифровими технологіями, перетворюючись на складний комунікативний акт, що інтегрує вербальний, невербальний і візуальний компоненти. На відміну від традиційної промови чи лекції, презентація завжди орієнтована на конкретну аудиторію, має чітко визначені часові межі та обов'язково спирається на мультимедійну підтримку. В українському контексті цей жанр набуває виразного національно-культурного забарвлення, розвиваючись на ґрунті багатої риторичної спадщини та сучасних суспільно-політичних викликів.

Історично українське публічне мовлення вирізнялося емоційною насиченістю, образністю та сильним прагненням до переконання. Від козацьких рад і проповідей київських митрополитів, через ораторське мистецтво діячів Української революції 1917–1921 років і до потужних виступів часів Революції Гідності та повномасштабного вторгнення, українське слово неодноразово ставало потужним інструментом національної консолідації. Сучасна презентація продовжує цю традицію, адаптуючи її до вимог глобалізованого світу. Вона не є простим копіюванням західних форматів, а являє собою творчий синтез міжнародних стандартів і національних комунікативних практик.

Однією з головних особливостей української презентації є вдале поєднання логічної аргументації з емоційно-нарративним впливом. Доповідачі часто звертаються до розповідних стратегій, апелюючи до історичних паралелей, особистого досвіду або колективної пам'яті. Наприклад, презентуючи інноваційний стартап на міжнародному форумі, український підприємець може розпочати виступ так: «Ця технологія народилася не в комфортному офісі, а в сховищі під час блекауту, коли ми остаточно зрозуміли, що енергетична незалежність – це не лише питання електрики, а насамперед питання свободи». Такий підхід миттєво встановлює емоційний зв'язок з аудиторією, оживлює абстрактну ідею та надає їй глибокого національного змісту.

Мовна виразність є ще однією характерною рисою українського презентаційного стилю. Завдяки мелодійності, синонімічному багатству та

фразеологічному арсеналу українська мова відкриває широкі можливості для створення яскравих образів. Замість сухого формулювання «Наша мета – збільшити ефективність» доповідач може сказати: «Ми не просто оптимізуємо процеси – ми звільняємо крила для польоту українських ідей». Риторичні фігури – порівняння, метафори, антитези, риторичні запитання – активно працюють на посилення переконливості. У наукових презентаціях це особливо помітно, коли теоретичні положення ілюструються прикладами з українського досвіду. Аналізуючи кризову комунікацію, дослідник може звернутися до виступів українських дипломатів в ООН чи промов волонтерів, показуючи, як публічне слово стає надійною зброєю стійкості.

У публічному просторі України презентація виконує кілька важливих функцій: інформативну (чітке й структуроване подання даних), переконувальну (формування ставлення аудиторії до ідеї чи проекту) та ідентифікаційну (утвердження української ідентичності в глобальному дискурсі). Особливо яскраво ідентифікаційна функція проявляється в презентаціях культурних, освітніх і туристичних проєктів. Так, презентація ініціативи з відродження культурної спадщини може поєднувати історичні світлини, сучасні мистецькі інтерпретації та відеофрагменти волонтерських ініціатив, створюючи цілісний наратив про Україну як динамічну, творчу й європейську націю.

Важливою перевагою українського презентаційного мовлення є його адаптивність. Виступаючи перед міжнародною аудиторією, доповідачі вміло поєднують загальноприйняті стандарти – короткість, візуальну чистоту, чіткі ключові тези – з національною специфікою, акцентуючи теми стійкості, інноваційності та європейського вибору. У внутрішньоукраїнському середовищі ж природно з'являється більша емоційність, патріотичний пафос і звернення до спільних цінностей. Завдяки цьому презентація стає гнучким і ефективним інструментом як у діловій, так і в академічній, політичній чи громадській комунікації.

Сучасна цифровізація стимулює подальшу еволюцію жанру, з'являються гібридні формати: онлайн-презентації, виступи в стилі TED, Печа-Куча. Українські доповідачі активно їх опановують і часто демонструють високу майстерність. Водночас залишаються актуальними проблеми: недостатня риторична підготовка в системі освіти, перевантаження слайдів текстом і слабе володіння невербальними засобами (жести, погляд, паузи). Подолання цих недоліків потребує системного підходу – створення спеціальних навчальних програм, тренінгів і методичних рекомендацій, що враховують національну специфіку.

Таким чином, презентація в українському публічному мовленні є живим і динамічним жанром, який органічно поєднує традиції з інноваціями. Вона виконує не лише практичну, а й важливу культурно-ідентифікаційну роль, сприяючи утвердженню української мови як повноцінного інструменту глобальної наукової, ділової та громадської комунікації. Подальше лінгвістичне, риторичне та культурологічне вивчення презентаційного дискурсу відкриває

широкі перспективи для міждисциплінарних досліджень і практичної підготовки нового покоління українських ораторів, здатних гідно представляти Україну на міжнародній арені.

Розвиток презентаційного мистецтва є важливою складовою зміцнення міжнародного іміджу України та її внутрішньої суспільної згуртованості в умовах сучасних викликів.

Список використаних джерел

1. Шевчук С. Українська мова для державних службовців: курс для підготовки до атестації: навч. посіб. Київ: Алерта, 2023. С. 268 – 270.

РОЛЬ ЛОГОПЕДА В ІНКЛЮЗИВНІЙ ОСВІТІ

Турик М.І.

здобувачка вищої освіти бакалаврського рівня

Науковий керівник:

Семенів Н.М.

к.п.н., доцент

Кафедра спеціальної освіти

Львівський національний університет

імені Івана Франка, Україна

Анотація. У роботі розкрито роль логопеда в умовах інклюзивної освіти, яка полягає у забезпеченні психолого-педагогічного супроводу дітей з особливими освітніми потребами, зокрема тих, які мають мовленнєві порушення, що ускладнюють їх навчальну діяльність та соціальну взаємодію. Проаналізовано основні напрями діяльності логопеда, серед яких особливе значення мають діагностична, корекційно-розвиткова, консультативна та профілактична робота, а також участь у розробці індивідуальної програми розвитку. Обґрунтовано важливість міждисциплінарної взаємодії та інтеграції логопедичної допомоги в освітній процес як умов ефективного навчання і соціалізації дітей. Встановлено, що діяльність логопеда сприяє підвищенню академічної успішності учнів, розвитку їх комунікативних навичок і забезпеченню рівного доступу до освіти.

Ключові слова: інклюзивна освіта, логопед, мовленнєві порушення, особливі освітні потреби, корекційно-розвиткова робота, комунікативні навички, індивідуальна програма розвитку, психолого-педагогічний супровід.

Вступ. У сучасних умовах розвитку освіти особливої актуальності набуває проблема забезпечення рівного доступу до якісного навчання для всіх дітей, незалежно від їхніх індивідуальних особливостей, у зв'язку з чим інклюзивна освіта розглядається як пріоритетний напрям освітньої політики, у межах якого значну роль відіграє організація ефективного психолого-педагогічного